

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Številka: 007-33/2021/5

Datum: 26. 7. 2021

Ministrstvo za infrastrukturo
gp.mzi@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakon o oskrbi s plini – EVA 2021-2430-0068 (ZOP) – DODATNO MNENJE

ZVEZA: vaš dopis št. 007-298/2021/51 prejet dne 16. 7. 2021 ter priloženo gradivo

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila, 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (v nadaljevanju: Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo dodatno mnenje Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju: IP) k prejetemu dopolnjenemu predlogu Zakona o oskrbi s plini – EVA 2021-2430-0068 (v nadaljevanju: predlog ZOP).

IP najprej poudarja, da nima pristojnosti podajati soglasij k predlogom zakonov in tudi ne more in ne sme prevzemati nalog predlagatelja za ustavno skladnost predlaganih zakonov. IP ugotavlja, da se tudi v dopolnjenem predlogu ZOP na varstvo osebnih podatkov (to so podatki, ki se nanašajo na določene ali določljive fizične osebe) nanašajo zlasti člani: **132-134 ter z njimi povezani člani predloga ZOP, ki urejajo obdelavo osebnih podatkov uporabnikov sistema (zlasti ko gre za gospodinske odjemalce) in v zvezi s tem uvedbo naprednih merilnih sistemov ter naprednih števec ter množično zbiranje osebnih podatkov o porabi plina.**

Dopolnjeni predlog ZOP v tem delu ni bil deležen bistvenih sprememb in tudi ne vsebuje predhodne ocene učinkov v zvezi z varstvom osebnih podatkov glede obdelave osebnih podatkov pridobljenih z uporabo pametnih števec. Kot smo že večkrat opozorili (med drugim v mnenju IP št. 007-33/2021/3 z dne 14. 7. 2021), napredni števec omogoča dvosmerno komunikacijo med števcem in merilnim centrom in pomeni resen poseg v zasebnost posameznikov, saj tovrstni števci omogočajo tako rekoč stalno in neposredno zbiranje podatkov o porabi na posameznem merilnem mestu. **Omrežje pametnih števec z možnostjo dvosmerne komunikacije lahko postane ob odsotnosti jasno opredeljenih zakonskih varovalk orodje za izvajanje množičnega nadzora nad posamezniki.**

Ob tem IP ugotavlja, da je obdelava osebnih podatkov v predlogu ZOP v 132.-134. členu opredeljena izredno široko, pri čemer so kot upravljavci podatkov navedeni:

- operater prenosnega sistema (za namen izvajanja nalog gospodarske javne službe operaterja prenosnega sistema);
- operater distribucijskega sistema (za namen izvajanja nalog gospodarske javne službe operaterja distribucijskega sistema);
- operater zaprtega distribucijskega sistema (za namen izvajanja njegovih nalog operaterja zaprtega distribucijskega sistema); ter
- dobavitelji plina (za namen izvajanja pogodbe o dobavi z uporabnikom sistema).

Vsi upravljavci lahko teoretično tudi glede na določbe dopolnjenega predloga 134. člena ZOP vodijo enak nabor vseh podatkov brez kakršnihkoli ukrepov jasne zakonske minimizacije podatkov. Nabor omenjenih podatkov je namreč zelo ohlapno (v praksi zgolj hipotetično) omejen zgolj z navedbo, da morajo biti osebni podatki, ki jih obdelujejo zgoraj navedeni upravljavci omejeni na obseg, ki ga

upravljavci potrebujejo za doseganje namenov iz 3. in 4. odstavka 134. člena predloga ZOP. Sami upravljavci pa bodo posledično odločali, katere podatke bodo zbirali in obdelovali brez jasne in vnaprej dovolj predvidljive opredelitve nabora.

V skladu s 4. odstavkom 134. člena predloga ZOP, vsi trije operaterji (operater prenosnega sistema, operater distribucijskega sistema in operater zaprtega distribucijskega sistema) vse navedene podatke obdelujejo tudi z namenom zagotavljanja teh podatkov uporabnikom sistema (to so vse pravne in fizične osebe, ki plin oddajajo ali dobavljajo v sistem ali plin odjemajo iz sistema) in subjektom, ki so upravičeni do dostopa do podatkov na podlagi pogodbenega razmerja, sklenjenega z uporabnikom ali na podlagi privolitve uporabnika.

Vsi operaterji pa lahko uporabnikom sistema in drugim zgoraj navedenim subjektom, ki so upravičeni do dostopa do osebnih podatkov na podlagi predloga ZOP, tak dostop do navedenih podatkov omogočijo tudi preko standardiziranega vmesnika naprednega števca za lokalni dostop do podatkov.

Izredno širok nabor podjetij in organizacij, ki naj bi imela na podlagi predloga ZOP dostop do vseh tako zbranih osebnih podatkov (celo brez njihove psevdonimizacije, anonimizacije ali drugih orodij za zmanjševanje tveganj zlorab) vseh uporabnikov sistema kaže na to, da predlagatelj vprašanjem omejevanja obdelav, sorazmernosti in varstva podatkov dejansko ni namenil zadostne pozornosti pri pripravi predloga ZOP in, da ob zakonski opredelitvi predvidenih obdelav osebnih podatkov niso bili upoštevani ustavno zahtevani vidiki sorazmernosti, primernosti in potrebnosti zakonsko predvidenih obdelav ter posledično posegov v zasebnost množice posameznikov. Predlagatelj s prenosom celotnega bremena presoje edino na končne zavezance, kaže na popolno prezrtje pomena in skrbi za varstvo zasebnost pri pripravi predloga predpisa.

Predlagatelj torej ni jasno opredelil razmerij mer različnimi (skupnimi) upravljavci in uporabniki ter ni dovolj jasno razmejil nabora osebnih podatkov ter namenov zakonite obdelave posameznih segmentov podatkov, niti ni opredelil nikakršnih konkretnih obveznosti za zagotavljanja varstva množično vsakodnevno zbrane velike količine osebnih podatkov.

Kot ugotavljamo, predlagatelj tudi k dopolnjenemu predlogu predpisa ni predložil ocene učinkov v zvezi z varstvom osebnih podatkov iz 35. člena Splošne uredbe, v kateri bi podrobneje opredelil in pokazal, da se glede na predvidene podatkovne tokove zaveda tveganj v zvezi s posegi v varstvo podatkov, ki jih predlagane spremembe nedvomno prinašajo, niti iz predloga predpisa še vedno ni razbrati, katere ukrepe je predlagatelj predvidel za naslovitev takšnih tveganj. Prav tako predlagatelj ni opredelil ali konkretiziral morebitnih obveznosti v zvezi s 25. členom Splošne uredbe glede nujnega in privzetega varstva podatkov takšnih merilnih sistemov. Zato IP podrobneje predlaganih rešitev ne more komentirati, niti ne more narediti presoje o sorazmernosti, nujnosti in potrebnosti obdelav osebnih podatkov, kot jih predvideva predlog zakona.

Pozdravljamo dopolnitve predloga ZOP glede v predhodnem mnenju IP izpostavljene neskladnosti 11. odstavka 134. člena predloga ZOP (glede snemanja vsebine komunikacij, podatkov o prometu in lokacijskih podatkov povezanih s to komunikacijo) z določbami 147. člena Zakona o elektronskih komunikacijah ter glede drugega stavka prvega odstavka 134. člena predloga ZOP (glede opredelitve pooblastil nadzornega organa – t.j. Informacijskega pooblaščenca).

Upoštevajoč navedeno IP ocenjuje, da bi moral biti predlog zakona pred nadaljnjo zakonodajno obravnavo deležen bistvenih dopolnitev z vidika posegov v varstvo podatkov in zasebnost.

S spoštovanjem,

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravila:
Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke